

Sygn. akt II CZ 101/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSA Janusz Kaspryszyn

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko P. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
po rozP. na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 12 lutego 2016 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Okręgowego w P.
z dnia 27 sierpnia 2015 r., sygn. akt X Ga [...],

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód Z. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. [...] spółki z o.o. z siedzibą w P. kwoty 20 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy w P. na skutek apelacji powoda uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania

Sądowi Rejonowemu w P., pozostawiając temu sądowi orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji niewłaściwie oceniła podstawę prawną rozstrzygnięcia i z tego względu powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, w celu dokonania ustaleń, czy w przypadku nieruchomości powoda nastąpił spadek jej wartości, a jeśli tak, to czy spadek ten spowodowany był położeniem nieruchomości w granicach obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonego uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 r., czy też nastąpił niezależnie od wprowadzenia tego obszaru.

Pozwany, w zażaleniu wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2011 r. - Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst Dz. U. z 2013, poz. 1232 ze zm.) oraz art. 386 § 4 k.p.c., 382 k.p.c., 227 k.p.c. i 278 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne, a zaskarżone orzeczenie, mimo nieprecyzyjnego odwołania się do wymogu przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości w celu ustalenia okoliczności, które wskutek przyjętej przez sąd pierwszej instancji koncepcji, nie były przedmiotem ustaleń odpowiada prawu.

Przede wszystkim należy podkreślić, że kontrola dokonywana w ramach zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu in merito. Oznacza to, że w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Najwyższy bada czy rzeczywiście sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Dokonywana kontrola ma przy tym charakter czysto procesowy, co oznacza, że Sąd Najwyższy nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest, bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia (zob. postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., I CZ 32/14; z dnia 22 maja 2014 r., IV CZ 26/14).

W tej sytuacji przede wszystkim należy ocenić, czy Sąd Rejonowy w świetle merytorycznego stanowiska Sądu Okręgowego rozpoznał istotę sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez nierozpoznanie istoty sprawy należy rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia.

Dla oceny zaskarżonego orzeczenia istotne znaczenie ma pogląd Sądu Najwyższego wyrażony przykładowo w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., I CZ 32/14 oraz w postanowieniu z dnia 22 maja 2014 r., IV CZ 26/14. o nierozpoznanie istoty sprawy można mówić w sytuacji, gdy sąd drugiej instancji dokonał odmiennej niż sąd pierwszej instancji oceny zasady odpowiedzialności strony pozwanej, wskutek czego zachodzi konieczność poczynienia po raz pierwszy ustaleń, co do rodzaju i rozmiaru szkody. W takim wypadku nie chodzi tylko o zmianę podstawy prawnej podjętego rozstrzygnięcia, lecz o dokonanie nowych ustaleń faktycznych, ponieważ sąd pierwszej instancji - ze względu na przyjętą koncepcję rozstrzygnięcia - w ogóle nie czynił ustaleń, co do rodzaju i wysokości szkody, a tym samym nie rozstrzygnął sprawy, co do istoty.

Z taką sytuacją mamy właśnie do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Sąd II instancji uznał, że art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2011 r. - Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm., dalej u. p.o.ś.), wbrew pogładowi wyrażonemu przez sąd I Instancji, stanowi podstawę dla dochodzenia odszkodowania przez powoda. W oceni Sadu II instancji, sam fakt wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i ustanowienia go dla Lotniska [...] może powodować dla powoda szkodę w postaci obniżenia wartości budynku położnego w granicach tego obszaru. Ocena ta została oparta na wskazaniu, że niezależnie od tego, jakie jest natężenie szkodliwych emisji to ograniczenia związane z pozostawianiem w takiej strefie mogą wpływać na obniżenie wartości nieruchomości.

Takie stwierdzenie Sądu II instancji stanowiło podstawę, zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. i powołanym, wyżej orzecznictwem Sądu Najwyższego, do uchylenia

wyroku Sądu I instancji. Dodatkowo Sąd Okręgowy przekazując sprawę wskazał, że zachodzi również potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości w celu dokonania ustaleń, co do tego, czy nastąpił spadek wartości nieruchomości powoda.

Wskazana przez Sąd Okręgowy podstawa uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji - potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości - została powołana niezasadnie. Wbrew stanowisku sądu drugiej instancji w niniejszej sprawie nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, co sąd odwoławczy sam akcentuje, dodając, że przeprowadzenie postępowania w całości dotyczy wskazanych przez tenże sąd kluczowych okoliczności, istotnych - według Sądu Okręgowego - dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nie wpływa to jednak na ostateczną ocenę zaskarżonego wyroku, skoro zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd II instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawy do ponownego rozpoznania, jeżeli sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Ta przesłanka została spełniona wobec tego brak podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku sądu II instancji, jak wnosił w zażaleniu skarżący.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie i - stosownie do art. 108 § 1 zd. pierwsze w związku z art. 391 § 1 zd. pierwsze, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. - pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi wydającemu orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

jw

l.n